

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

176. An oblato viuentes in aliquo Monasterio gaudeant priuilegio fori? Et an illi homines, qui assumpto habitu Religioso adhibentur ad seruitia, & obsequia Monialium, ad petendas pro ipsis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

asserunt simpliciter hospitalarios Prælati autoritate deputatos ad aliquod hospitale erectum autoritate Episcopi gaudere priuilegio fori. Sed de hoc dubio vide Decianum in *tract. crim. tom. 1. lib. 4. cap. 9. num. 39.* Duardum in *Bull. Cæna lib. 2. can. 15. quæst. 9. & alios.*

RESOL. CLXXIV.

An eremita gaudeant priuilegio fori?
Et quid de Eremitis profugis, qui non subsunt alicui Superiori Ecclesiastico? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 35.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, si edito voto paupertatis, vel alia suscepta obligatione apud Prælatum Ecclesiasticum, vel Episcopum Ordini, vel Ecclesiæ alicui speciatim addicti sint: secus autem dicendum est de Eremitis profugis, qui non subsunt alicui superiori Ecclesiastico, & ita docet Antonius de Marinis in *resol. quotid. cap. 114. num. 8.* Marta de *iurisd. part. 4. cont. 2. cas. 213. num. 4. 5. & 6.* Squillante de *privil. Cler. cap. 7. dub. 1. num. 44.* Layman. in *Theol. moral. lib. 1. tract. 5. part. 2. cap. 5. num. 4.* Barbosa de *potest. Episcopi par. 2. alleg. 12. num. 43.* Duardus in *Bull. Cam. lib. 2. can. 15. quæst. 6. num. 2.* Idem etiam docet Coninch de *Sacrament. disp. 14. dub. 15. n. 164.* & nouissime Bonacina in *Bulla Cæna disp. 1. quæst. 16. sect. 1. punct. 3. num. 18.* vbi ex Duardo extendit priuilegium fori non solum ad Eremitas, qui in communitate viuunt in aliqua Congregatione sub aliquo Prælato ex tacita, vel expressa Pontificis autoritate, quamuis non faciant professionem sed etiam ad Eremitas, qui vt *suprà* diximus, peculiarem viuendi modum tenent, habitum religiosum deferentes, alicui sacro loco ex obligatione seruientes, sub obedientia Episcopi, vel alterius Prælati, quidquid aliqui in contrarium asserant.

RESOL. CLXXV.

An Tertiaria D. Francisci, seu Bizocche, vel Beata, vt vocant, gaudeant priuilegio fori, & possint consequi legatum pro Monachatu?
Et quid de priuilegio Canonis?
Et an viri Tertij Ordinis D. Francisci, alique similes, si collegiati viuunt, seu cum claustralibus habitent, gaudeant priuilegio fori? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 85. alias 84.

§. 1. **G**audere, si in communitatibus viuunt, putauit Barbosa de *potest. Episc. p. 2. alleg. 12. n. 41.* & alij penes ipsum. Difficultas verò est, si non collegialiter viuunt, sed in propriis domibus. Negatiuam sententiam docuit Carolus de Grassis de *eff. cler. a. eff. 1. num. 93.* & præter illos quos ipse citat, mordicus docet hanc sententiam Ceual. in *tract. de cognitione per viam violentiæ. p. 2. q. 61. vbi n. 24.* asserit, quòd etiam si collegialiter supradicti Fratres viuunt, non gaudent priuilegio fori ex determinatione Leonis X. Et sic non est amplius de hoc dubitandum, cum causa sit iudicio Ecclesiæ decisa. Ita ille.

2. Sed fallitur: nam, vt benè notant Poncius, vbi *infra*, & Ioan. Baptista Contertus in *collect. priuileg. tit. 23. c. 14. in fine*, postea supradictus Pontifex per aliam suam Constitutionem in specie illud Breue derogauit, & deinde Paulus IV. Gregor. XIII. & Sixtus V. in eorum literis, dictorum priuilegiatorum confirmatoriis, eiusdem Concilij Lateran. Decretis derogarunt. Ergo non benè assent Ceuallos, hanc
Tom. 1. X.

sententiam esse ab Ecclesia decisam, & idè multi contrariam opinionem tuerentur, nempe, supradictas mulieres, quamuis possint contrahere matrimonium; tamen interim, donec religiosè viuunt, gaudere priuilegio fori, & canonis, sicut Clerici in minoribus: & Nouitij possunt contrahere matrimonium: & tamen fori priuilegio gaudent. Et in fauorem dictarum mulierum tertij Ordinis D. Francisci, nouissime ex Felino, & aliis docet Gratianus in *discep. tom. 3. cap. 413. num. 38.* & ex Theologis Rodriguez in *99. regular. tom. 2. q. 63. art. 5.*

2. Sed quid ego sentiam, dicam breuiter. Igitur, si viri huius Ordinis collegialiter viuunt, & mulieres, si vitam virginalem simpliciter, expressèque vouerint, etiam si habitent in propriis domibus, putò priuilegio fori gaudent. Et ita docet Basilius Poncius de *impen. matr. caus. 27. c. 19. §. 5.* Portell. in *duobus regular. ver. Tertiarij. n. 7.* Piafescius in *praxi Episc. nouissima. p. 2. c. 3. art. 7. n. 11.* & Gherubinus in *compen. d. Bullar. tom. 1. conf. 22. Leonis X. Schol. 2.* ex declaratione Illustriss. Cardinalium ita asserentium: [Sacra Congregatio Cardinalium Tridentini Interpretum consulta respondit, Fratres Tertiarios, Mantellatos, Corrigiatis, aliisque similes, ita demum Ordinis, cuius tertiarum Regulæ habitum assumpserunt, priuilegijs potiri, & ab Ordinarij iurisdictione exemptos esse, si viri collegialiter viuunt seu cum Claustralibus habitent, & mulieres virginalem, seu cœlibem, aut castam vidualem expressò voto, & sub dicto habitu vitam traduxerint, quemadmodum cauetur Constitutione Concilij Lateranen. sub Leone X. quæ habetur *sess. 11. in fine.* Hoc autem voto mulierum, alia duo, scilicet, paupertatis, & obedientiæ, nequaquam includi. Quinimo huiusmodi mulieres, si vitam virginalem, aut cœlibem simpliciter, expressèque vouerint, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut propriis domibus, vel seorsum habitantes, supradictis priuilegijs ordinis, cuius tertiarum Regulæ habitum deserunt, exemptionèque ab Ordinarij iurisdictione frui debere, quemadmodum idem Leo postea declarauit, Constitutione edita die prima Martij, anno 1518. Quòd si Fratres, Sororesque tertij Ordinis, quid amplius præterendant vigore consuetudinibus, posse ius suum prosequi in iudicio ordinario Hier. Card. Pamphilus.

3. Ex his apparet, me his diebus probabiliter respondisse Gubernatoribus Montis Pietatis, supradictas mulieres Tertiarias, si habuerint requisita expressa in dicto responso Cardinalium, consequi posse legatum relictum pro Monachatu, licet contrarium doceat noster Franciscus del Castillo *lib. 1. decis. 88. n. 2.* & Aloysius Riccius *part. 4. collect. 1051.* Et ratio nostræ sententiæ desumpta est ex *§. sed hoc. presenti. Auben. de sanct. Episc. coll. 9.* Nec obstat Bartolus in *leg. commodissime ff. de fil. & post. lib.* quia loquitur de ingressu Monasterij, non autem de simplici Monachatu. Et ita fuisse decisum apud Rectores Orphanatarum, & in Curia Archiepiscopali Panormitana, testatur Castillo; vbi *suprà*, licet, vt diximus, ipse contrarium sentiat. Idem etiam fuisse decisum apud Rectores S. Barbaræ, & Montis Pietatis, mihi constat. Et ita etiam tenuit P. Ioseph Ragusa, Societatis Iesv, in quodam Consilio in fauorem Monachatus dictarum mulierum. Vide etiam Soulam in *tract. de Tertiariis.*

RESOL. CLXXVI.

An oblati viuentes in aliquo Monasterio gaudeant priuilegio fori?
Et an illi homines, qui assumpto habitu Religioso adhibentur

Sup. hoc priuilegio canonis in Ref. 1. not. præterite, §. vit. in principio.

Sup. hoc etiam cursum in tom. 1. 2. Ref. 52. ad lin. 5.

Sup. his mulieribus in fine Ref. 85. & in to. 7. tit. 1. Ref. 352. & in alio §. eius not.

adhibentur ad seruitia, & obsequia Monialium ad petendas pro ipsis eleemosynas, gaudeant privilegio fori?

Et an mulieres Tertiaria, vulgo dicta Bizocche, gaudeant privilegio fori, & exemptione gabellarum, & cum requisitis conditionibus possint consequi legatum relictum pro Monachatu, non obstante, quod vivant in propriis domibus? Ex part. 4. tr. 1. Ref. 31.

S. 1. Affirmatiue respondeo, & ita determinasse Sacram Cardinalium Congregationem die 26. Ianuar. anno 1606. Testatur Marta de iurist. part. 4. cent. 2. cas. 113. num. 37. Idem etiam docet Duardus in Bulla Cœn. lib. 2. can. 15. quest. 7. conclus. 3. Squillante de privileg. Cleric. cap. 7. dub. 1. num. 3. Barbosa de potestate Episcopi part. 2. alleg. 12. num. 39. Riccius part. 2. decis. 88. Grassus de effect. Cleric. effect. 1. num. 96. & alij; quos citat & sequitur Antonius de Marinis resol. quotidian. cap. 114. num. 6. qui docet num. 7. quod hi vt gaudeant privilegio fori, has conditiones debent habere. Prima, quod alicui Religioni probata eorum personam & expressam dedicationem obtulerint, & dicauerint. Secunda; quod fiat oblatio, nulla bonorum reservatione, aut eorum vsusfructus facta, ita vt in oblationis instanti omnia ad monasterium transferantur. Tertia; quod in eorum domibus, & cum vxoribus non commorentur. Quarta, quod perpetuo stent & seruiant Religioni. Quinta, quod modo debito Religiosis portent habitum à secularibus euentius distinguentem. Ita ille. Obseruat etiam dictos oblatos quoad delicta ante oblationem commissa gaudent privilegio fori; si absque fraude se & sua monasterio obtulerint, quod si fraus subsit, possunt à iudice laico puniri pena pecuniaria, non autem corporali. Ita sacra Congregatio, teste Aldano in compend. Canon. resol. tit. 10. num. 5. Non desinam hic adnotare doctrinam Martin. Bonacinae in Bulla Cœn. dista. 9. 16. sect. 1. punct. 3. n. 18. asserentis illos homines, qui assumpto habitu religioso adhibentur ad seruitia & obsequia Monialium, ad petendas pro ipsis eleemosynas gaudere privilegio fori.

Notandum est etiam obiter me satis firmasse in part. 1. tract. 2. * resol. 84. mulieres tertiarias, vulgo dicta Bizocche, cum conditionibus ibi expressis gaudere privilegio fori, & exemptione gabellarum & hanc sententiam docet nouissime, me citato, Paulus Squillante de privileg. Cleric. cap. 7. dub. 1. num. 42. & Antonius de Marinis ubi supra num. 11. & Nouatius de electione fori, in editione nouissima, sect. 1. 9. 66. num. 13. qui etiam num. 16. me citato, firmat dictas tertiarias cum requisitis conditionibus, id est, si castam & cœlibem vitam agant, ex voto castitatis emisso in manus Superioris Religionis posse consequi legatum relictum pro Monachatu, non obstante quod vivant in propriis domibus.

RESOL. CLXXVII.

An Confraternitates laicorum gaudeant privilegio fori, ita vt Episcopis sint subiectae?

Et quid, si in eis opera charitatis, & pietatis & exercitia spiritualia exercent, quod idem dicendum est à fortiori de Hospitalibus?

Et an bona supra dictarum Confraternitatum possint alienari sine assensu Apostolico? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 37.

S. 2. Negatiuam sententiam docet Aponte vol. 1. conf. 18. vbi probat confraternitates & Col-

legia, quae per laicos reguntur, dici secularia, & licet denominentur sub nomine alicuius Sancti, vel Ecclesiae, minime dicuntur religiosa, & Episcopo subiecta. Idem docet Vicius in addit. ad decis. 517. n. 40. & Gabriel in suis commun. opin. concl. 1. Tamen quando in dictis confraternitatibus exercentur opera charitatis & pietatis, & exercitia spiritualia, puta, quia sunt ibi destinata aliqua bona in alimoniam pauperum, vel infirmorum, aut in redemptionem captiuorum, pauperumque nuptias, & alia huiusmodi, existimo esse loca pia. Nec obstat quod non fuerint erecta auctoritate Episcopi, nam ex exercitio operum charitatis, & pietatis negari nequit, quin non debeant appellari pia, nec enim necesse est, quod locus sit pius sed sufficit quod in eo opera pietatis exercentur, quia hoc privilegium non datur loco, sed causae, & ideo bona supradictarum confraternitatum non possunt alienari sine assensu Apostolico: vnde hanc affirmatiuam sententiam ex multis aliis rationibus docet Nouarius tract. de elect. fori, sect. 2. 9. 56. n. 8. Riccius in praxi tom. 3. resol. 142. Peregrinus de immunit. cap. 4. num. 64. & alij penes ipsos, asserentes dictas confraternitates esse loca pia. Vnde infert Nouarius n. 13. quod vbi tales confraternitates sunt adaptatae ad pias exercendas causas, debent restitutionem in integrum, etsi auctoritate Episcoporum non sint fundata, sufficit enim vt in eis charitatis opera exercentur. Vide etiam Barbosa de potestate Episcopi, part. 3. allegat. 71. num. 38. quae omnia à fortiori procedunt in Hospitalibus, licet non fuerint erecta auctoritate Episcopi, vt firmat idem Nouarius c. 54. per totum, & alij penes ipsum.

RESOL. CLXXVIII.

An index laicus possit dirimere controuersias ortas inter Confraternitates in aliqua processione? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 70.

S. 1. Affirmatiue respondet noster D. Carolus de Grassis de effectibus clericatus eff. 1. n. 613. vbi sic ait, quoad locum incedendi in processibus, vt si debet incedere in quarto, vel in quinto loco, in talibus namque controuersis est index Illustrissimus Senatus huius Urbis, qui summariè, & absque visione scripturarum, solet causas istas terminare, & cognita differentia statim causam terminat: quando autem est differentia an aliquis sit bene, vel male cancellatus à Societatibus, & confraternitatibus, vel sit recipiendus, vel non, vel an sit canonicè quis electus ad gubernium, & administrationem, tales, & similes controuersiae dirimuntur per Archiepiscopum, vel suum Vicarium. Ita ille.

2. Sed obseruat Barbosa de potestate Episcopi, part. 2. alleg. 78. n. 40. quod quamuis haec Caroli de Grassis sententia circa primum membrum videri possit tolerabilis, quando agitur de iudicio possessorio, tamen extra illud non est admitenda, sed potius dicendum est ad iudicem Ecclesiasticum dictas controuersias pertinere dirimere, quae essent inter dictas laicorum confraternitates circa modum procedendi, vel circa habitum, vel quid simile. Sic Barbosa.

RESOL. CLXXIX.

An sint exempti ab onere hospitandi Patres, & fratres Clericorum, dum vna simul habitant?

Et notatur Magistratus seculares non posse hospitari facere Milites in domibus Ecclesiasticarum personarum

Sup. hoc supra in Ref. 163. ex doctrina §. Nota, signanter ad medium. * Quae hic est Res. antecedens, sed pro privilegio fori tantum, & non pro exemptione gabellarum, & in alio §. eius not. 1. Sup. hoc in Ref. praetor. ta. §. vlt. & in rom. 7. tr. 1. Ref. 152. & in alio §. eius annot.

Sup. hoc supra in Ref. 173.